

Повеља Савеза славистичких друштава Србије за 2024. годину

Савез славистичких друштава Србије установио је од ове године две награде – Повељу Савеза славистичких друштава Србије и Меморијална предавања у част академика Предрага Пипера, која такође прати повеља Савеза намењена предавачима. Награде Савеза славистичких друштава Србије, као и све награде, имају двоструку функцију. На једној страни, скрећу пажњу на институцију која је додељује и развијају њен реноме, а на другој страни, подижу углед лауреата и поручују му да је институција која додељује награду препознала његов труд и допринос, што треба да га мотивише на даља залагања, у корист науке, друштва и државе. Тако се ствара чврста спрега између институције која додељује награду и лауреата: што је добитник објективно заслужнији, значај награде и институције се увећава и обрнуто – што је институција и награда коју она додељује значајнија, то је и лауреатима указано веће признање.

Повеља Савеза славистичких друштава Србије додељује се за промоцију србистике и српске славистике у свету. Награда се додељује страним славистима за дугогодишњи научни допринос у проучавању српског језика и(ли) српске књижевности, као и српским славистима који имају високе научне резултате у вези са промоцијом србистике и славистике у свету. Циљ је да се наградом захвалимо страним србистима који унапређују углед србистике у иностранству. Они су амбасадори српске културе и главна узданица нашем народу у овим тешким временима. Захваљујемо овом наградом и српским славистима који су успели да остваре у свету препознате научне резултате. И једне и друге треба подржати и подстаћи да наставе у своме раду, чији резултати и њихов значај често не допиру до јавности у Србији.

Управном одбору Савеза славистичких друштава Србије изузетну част представља што ће 2024. године доделити четири повеље. За изузетан допринос дугогодишњем неговању српског језика и културе Савез славистичких друштава Србије награђује доц. др Јекатерину Ивановну Јакушкину. За организацију највеће светске славистичке манифестације, XVI међународног славистичког конгреса, којим је српска славистика златним словима уписана у историју светске славистике, Савез славистичких друштава Србије награђује проф. др Бошка Сувајџића, некадашњег председника Међународног славистичког комитета, проф. др Петра Буњака, научног секретара Међународног

славистичког комитета, и проф. др Велька Брборића, председника Организационог одбора XVI међународног конгреса слависта, који је 2018. године одржан у Београду. Захваљујући овим прегаоцима и њиховим сарадницима, Филолошки факултет, Београд и Србија остали су у неизбрисивом памћењу више од 1000 страних слависта.

Доц. др Јекатерина Ивановна Јакушкина, професор српског језика на Катедри за славистику Филолошког факултета Московског државног универзитета, ученик и наследник великог професора и пријатеља српског народа Владимира Гуткова, пет година заредом организује у Москви семинар за руске и српске студенте србистике под називом *Школа србистике*. Руски и српски професори српског језика, српске књижевности и српске историје држе предавања студентима србистике о доминантама српске културе. И сами студенти имају прилике да покажу своја интересовања и надареност за науку на студентској конференцији која представља обавезан део *Школе србистике*.

Резултати рада учесника *Школе србистике* објављују се у виду електронских и штампаних публикација. Најзначајнија до сада јесте зборник предавања о српској култури, историји и језику *Доминанте српске културе (Доминанты сербской культуры)*, који је приредила Јекатерина Јакушкина, а 2023. године објавио чувени Московски државни универзитет „М. В. Ломоносов”. Захваљујући овом зборнику и разноврсним темама које су у њему обрађене, и шира руска јавност сада има прилике да се упозна са српском културом.

Јекатерина Ивановна Јакушкина предводи пројекат израде великог двојезичног српско-руског речника. Овај речник израђује се на високом научном нивоу, а да би се он постигао и унапредио, Јекатерина Јакушкина организовала је 2023. године округли сто посвећен овом речнику и проблемима двојезичне лексикографије уопште. У току је обрада речи које почињу на слово Е.

Јекатерина Ивановна Јакушкина у коауторству је написала и 2023. године у Москви објавила уџбеник за српски језик за говорнике руског језика. Овим уџбеником саградила је још један мост између српског и руског народа.

Током маја 2024. године, Јекатерина И. Јакушкина организовала је српски диктат у више градова Русије. Говорници којима је руски језик матерњи, истовремено, у више

градова Русије решавали су тест са задацима посвећеним провери знања о српском језику, књижевности, историји, географији и култури.

Ово је само делић изванредних резултата др Јекатерине Ивановне Јакушкине, којим је она задужила српски народ и српску културу и зато је Савез славистичких друштава Србије награђује својом Повељом.

Проф. др Бошко Сувајцић, редовни професор Народне књижевности на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета Универзитета у Београду, аутор више монографија посвећених усменој књижевности, лауреат значајних награда за научни и књижевни рад, био је председник Међународног комитета слависта у периоду од 2013. до 2018. године. За време овог мандата, на челу најзначајнијег славистичког научног удружења на свету, проф. Сувајцић је заједно са сарадницима припремао одржавање XVI међународног конгреса слависта, чији су организатори били Међународни комитет слависта и Савез славистичких друштава Србије, а суорганизатори Филолошки факултет Универзитета у Београду и Српска академија наука и уметности. Овај историјски, први међународни конгрес слависта у Београду, одржан је у августу 2018. године, на Филолошком факултету, а био је веома сложене структуре, са пленарним и секцијским рефератима из области језика, књижевности, славистике, округлим столовима, тематским блоковима, изложбама, пратећим програмима. На овом конгресу резултате својих научних славистичких истраживања представило је преко 1000 учесника из 43 земље Европе и света. Како би се научни планови сваког од учесника и националних комитета на том конгресу остварили у најпозитивнијим могућим исходима, била је потребна непрекидна координација свих сарадника у нашем и другим националним удружењима, сигурност јасног руковођења, воља за саборношћу, бодрост духа, истовременост врлине стрпљења и снаге академског деловања, које одликују професора Сувајцића. Организација и реализација овог конгреса оцењена је као јединствени научни подвиг на пољу хуманистичких наука, који је знатно допринео изузетној промоцији србистике у свету, као и славистике у нашој земљи, а значајно поспешило и међународни углед наше научне и културне заједнице. Имајући у виду огроман уложен труд, знање, непрекидност вишегодишње стваралачке и организаторске енергије проф. Бошка Сувајцића у остваривању овог академског

подухвата, јединственог још од времена припрема Александра Белића за Трећи конгрес, који је 1939. године требало да буде одржан у Београду, Савез славистичких друштава Србије награђује рад и залагања професора Сувајдића повељом за посебан научни допринос промоцији србистике и славистике у свету.

Проф. др Петар Буњак, редовни професор полонистике на Катедри за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, формирао се као слависта на Филолошком факултету у Београду, где је дипломирао на Групи за руски језик и књижевност, двопредметно са пољским језиком и књижевношћу. Образовање које је стекао квалификовало га је за шира славистичка истраживања, а предани научни рад усмерио га је пре свега на поље књижевне полонистике, али и на компаративна истраживања словенских књижевности. Аутор је неколико монографија посвећених српско-пољским књижевним везама.

Као гостујући професор на страним универзитетима и као учесник на многобројним светским славистичким конгресима, конференцијама и скуповима, годинама својим научним ауторитетом представља српску књижевну полонистику, али и укупну српску славистику.

Допринос проф. П. Буњака развоју српске полонистике препознат је и ван наше средине. О томе сведочи чињеница да је 2017. изабран за иностраног члана Пољске академије наука и уметности у Кракову.

Међу бројним функцијама овог великог српског слависте посебно се истиче функција научног секретара Међународног славистичког комитета (2013–2018), као и научног секретара XVI међународног конгреса слависта у Београду (2018). Проф. Петар Буњак био је *spiritus movens* светског славистичког конгреса у Београду. Саставио је програм Конгреса, у којем је више од 1000 реферата сачињавало сложени мозаик прикладно тематски уклопљених излагања, а тај вишеслојни мозаик тема објединио је у складу са различитим факторима, чак и жељама и молбама учесника конгреса. Проф. Буњак је показао изванредну умешност у решавању конкретних проблема на које се наилазило у организацији конгреса. Без његових савета, предлога, идеја и решења, заснованих на дугогодишњем искуству учешћа на славистичким конференцијама, светски конгрес слависта био би незамислив. Због изванредног доприноса овог широко образованог слависте, једног од највећих у Србији данас, Савез славистичких друштава

Србије награђује га својом Повељом за нарочит допринос славистици и заслуге за подизање угледа у свету.

Проф. др Вељко Брборић, редовни професор Методике српског језика на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета Универзитета у Београду, написао је више монографија посвећених методичким и правописним питањима, обављао је велик број значајних функција у србистичким организацијама и организовао неколико научних манифестација, међу којима се по значају издваја XVI међународни конгрес слависта.

Овај конгрес окупио је 1020 учесника из 43 земље, на њему је у осам дана излагано у више од 110 заседања у 40 секција и одржано 9 округлих столова, а све то је испратило више од 20 додатних манифестација – изложбе, концерт, предавања и представљања публикација.

Чврсто сведочећи о импозантности ове славистичке смотре, наведени подаци притом указују и на сву сложеност укупног подухвата да сви њени саставни садржаји имају одговарајуће посебно место и да истовремено заједно чине органску целину која функционише течно, упечатљиво и угодно за сваког посетиоца. У томе је незаобилазну и једну од кључних улога имао председник Организационог одбора Конгреса – проф. др Вељко Брборић.

Својом преданошћу и ефикасношћу у планирању, координисању и остваривању небројених захтевних детаља, проф. др Вељко Брборић се одговорно, подробно и педантно старао о томе да се свака фаза припреме и одржавања скупа одиграва благовремено и учинковито. Несумњиви успех Конгреса чврста је потврда организационе способности и вештине проф. Вељка Брборића, али и срчане посвећености промовисању постојане, снажне и достојанствене позиције српске славистике у свету, на чему му Савез славистичких друштава Србије овом Наградом одаје заслужено признање.

Београд, 24. маја 2024.

Управни одбор Савеза славистичких друштава Србије